

Посебни финансиски извештаи и Извештај на независниот ревизор

Витаминка А.Д, Прилеп
31 Декември 2023 година

Содржина

Извештај на независниот ревизор	1
Извештај за финансиската состојба	3
Извештај за сеопфатната добивка	4
Извештај за промените во капиталот	5
Извештај за паричните текови	6
Белешки кон посебните финансиски извештаи	7
Прилози	

Извештај на независниот ревизор

До: **Раководството и Акционерите на
Витаминка А.Д, Прилеп**

Грант Торнтон ДОО
Св. Кирил и Методиј 526-1/20
1000 Скопје
Северна Македонија
Т +389 (0)2 3214 700
Ф +389 (0)2 3214 710
Е Contact@mk.gt.com
Даночен број: 4030003475973

Извештај за посебните финансиски извештаи

Извршивме ревизија на приложените посебни финансиски извештаи на **Витаминка а.д., Прилеп** (“Друштвото”), составени од Извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2023 година, и Извештај за сеопфатната добивка, Извештај за промените во капиталот и Извештај за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 3 до 37.

Одговорност на Раководството за посебните финансиски извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие посебни финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на посебни финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие посебни финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија¹. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали посебните финансиски извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во посебните финансиски извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот, и истите вклучуваат проценка на ризиците од материјално погрешно прикажување во посебните финансиски извештаи, било поради измама или грешка.

При овие проценки на ризиците ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на посебните финансиски извештаи на Друштвото со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективноста на внатрешната контрола на Друштвото.

Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на посебните финансиски извештаи.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

¹ Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година

Мислење

Според наше мислење, посебните финансиски извештаи објективно ја презентираат, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Друштвото Витаминка а.д., Прилеп на ден 31 декември 2023 година, како и неговата финансиска успешност и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Северна Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е исто така одговорно за изготвување на годишниот извештај за работењето на Друштвото за 2023 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на годишниот извештај, со историските финансиски информации објавени во посебната годишна сметка и ревидираните посебни финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2023, во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија², како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за Ревизија.

Според нашето мислење, историските финансиски информации објавени во Годишниот извештај за работењето на Друштвото со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со информациите објавени во посебната годишна сметка и ревидираните посебни финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2023.

Управител
Марјан Андонов

Овластен ревизор
Марјан Андонов

Грант Торнтон ДОО, Скопје

Скопје, 29 април 2024 година

² Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година

Посебни финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за финансиската состојба

	Бел.	31 декември 2023 000 МКД	31 декември 2022 000 МКД
Средства			
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	5	1,467,265	1,513,099
Нематеријални средства	6	9,735	2,833
Вложувања во подружници	8	112,580	112,580
Финансиски средства расположливи за продажба	9.1	108,877	85,299
Финансиски побарувања	9.2	61,595	-
		1,760,052	1,713,811
Тековни средства			
Залихи	10	811,907	737,054
Побарувања од купувачи и останати побарувања	11	638,904	694,791
Побарувања за данок од добивка		-	2,149
Парични средства и еквиваленти	12	14,263	9,338
		1,465,074	1,443,332
Вкупно средства		3,225,126	3,157,143
Капитал и обврски			
Капитал	13		
Акционерски капитал		248,771	248,771
Сопствени акции		(8,000)	(7,627)
Резерви		398,358	350,243
Акумулирани добивки		479,404	440,780
		1,118,533	1,032,167
Обврски			
Нетековни обврски			
Разграничени приходи	14	60,212	47,913
Позајмици	15	960,794	1,087,825
		1,021,006	1,135,738
Тековни обврски			
Позајмици	15	527,308	542,623
Обврски спрема добавувачи и останати обврски	16	555,292	446,128
Обврска за данок на добивка		2,987	487
		1,085,587	989,238
Вкупно обврски		2,106,593	2,124,976
Вкупно капитал и обврски		3,225,126	3,157,143

Овие финансиски извештаи се одобрени од Одборот на директори на Друштвото на ден 10 март 2024 година и се потпишани во негово име од:

Г-дин Симон Наумоски,
Претседател на Одбор на директори

Г-дин Иван Стрезоски,
Финансиски Директор

Посебни финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за сеопфатната добивка

	Бел.	Година што завршува на	
		31 декември 2023	31 декември 2022
			000 МКД
Приходи од продажба	17	3,215,412	3,619,772
Останати деловни приходи	18	46,093	106,147
Приходи од државни подршки	14	22,460	17,041
Набавна вредност на продадени стоки		(35,184)	(103,852)
Материјали, енергија и резервни делови	19	(2,127,416)	(2,752,340)
Трошоци за користи на вработените	20	(478,397)	(404,174)
Амортизација и депрецијација	5, 6	(119,914)	(110,245)
Останати деловни трошоци	21	(399,464)	(399,097)
Промени на залихите на готови производи		19,444	105,204
Добивка од оперативно работење		143,034	78,456
Финансиски приходи	22	1,521	1,300
Финансиски расходи	22	(69,714)	(46,635)
Финансиски (расходи), нето		(68,193)	(45,335)
Добивка пред оданочување		74,841	33,121
Данок на добивка	23	(6,325)	(3,229)
Нето добивка за годината		68,516	29,892
Останата сеопфатна добивка за годината			
Ослободување на ревалор.вишоци во продадени ХВ	9,13,18	-	(48,796)
Промена на обј.вр.на фин.с/ва расп.за продажба	9,13	19,132	(327)
		19,132	(49,123)
Вкупна сеопфатна (загуба) / добивка за годината		87,648	(19,231)
Заработувачка по акција	24		
- Основна и разводнета (Денари по акција)		922	402

Посебни финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за промените во капиталот

000 МКД

	<u>Акционерски капитал</u>				Вкупно
	Регистри- ран капитал	Сопствени акции	Резерви	Акумулир. добивки	
На 01 јануари 2023 година	248,771	(7,627)	350,243	440,780	1,032,167
<i><u>Трансакции со сопствениците</u></i>					
Распоред на акумулирани добивки (Бел.13)	-	-	29,892	(29,892)	-
Откупени сопствени акции (Бел.13)	-	(373)	(909)	-	(1,282)
<i>Вкупно трансакции со сопствениците</i>	-	<i>(373)</i>	<i>28,983</i>	<i>(29,892)</i>	<i>(1,282)</i>
Добивка за годината	-	-	-	68,516	68,516
Останата сеопфатна добивка	-	-	19,132	-	19,132
Вкупна сеопфатна добивка	-	-	19,132	68,516	87,648
На 31 декември 2023 година	248,771	(8,000)	398,358	479,404	1,118,533
На 01 јануари 2022 година	248,771	(7,416)	383,590	462,928	1,087,873
<i><u>Трансакции со сопствениците</u></i>					
Распоред на акумулирани добивки (Бел.13)	-	-	16,365	(16,365)	-
Распределба на дивиденда (Бел.13)	-	-	-	(35,675)	(35,675)
Откупени сопствени акции (Бел.13)	-	(211)	(589)	-	(800)
<i>Вкупно трансакции со сопствениците</i>	-	<i>(211)</i>	<i>15,776</i>	<i>(52,040)</i>	<i>(36,475)</i>
Добивка за годината	-	-	-	29,892	29,892
Останата сеопфатна (загуба) / добивка	-	-	(49,123)	-	(49,123)
Вкупна сеопфатна (загуба) / добивка	-	-	(49,123)	29,892	(19,231)
На 31 декември 2022 година	248,771	(7,627)	350,243	440,780	1,032,167

Посебни финансиски извештаи
31 декември 2023 година

Извештај за паричните ТЕКОВИ

	Бел.	Година што завршува на 31 дек.	
		2023 000 МКД	2022 000 МКД
Добивка пред оданочување		74,841	33,121
<u>Усогласување за:</u>			
Депрецијација и амортизација	5, 6	119,914	110,245
Приходи од ослобод.на разграничени државни подршки	14	(22,460)	(17,041)
Добивка од продажба на вложувања	18	-	(48,796)
Приходи од продажба на недв.постројки и опрема	18	(3,137)	(2,335)
Приходи од добиени гратис производи и рекл.материјал	18	(17,730)	(13,012)
Приходи од отпис на обврски и работи од добавувачи	18	(6,477)	(7,492)
Приходи од дивиденди	18	(3,503)	(8,994)
Кусоци / (Вишоци) на залихи по попис, нето	18,21	2,900	(2,152)
Загуби од оштетување и отпис на побарувања	21	2,206	2,549
Нето сег.вред.на продадени недвиж. постројки и опрема	21	150	1,421
Расходи по камати	22	68,757	44,141
Добивка пред промени во оперативниот капитал		215,461	91,655
<i>Промени во оперативниот капитал:</i>			
Залихи		(60,023)	(76,667)
Побарувања од купувачи и останати побарувања		55,531	(90,384)
Обврски кон добавувачи и останати обврски		115,641	140,853
		326,610	65,457
(Платени) камати		(68,757)	(44,141)
(Платен) данок од добивка		(1,676)	(7,225)
		256,177	14,091
Инвестициски активности			
Набавка на недвижности, постројки и опрема	5	(73,635)	(232,498)
Приливи од продажба на недвиж.постројки и опрема	5,18	3,137	2,335
Набавка на нематеријални средства	6	(7,497)	(1,358)
Прилив од продажба на вложувања	9,18	-	90,876
Вложувања во хартии од вредност и удели	9	(4,446)	(14,247)
Приливи од дивиденди	9,18	3,503	8,994
(Дадени) / Прилив од наплата на позајмици		(63,445)	(200)
		(142,383)	(146,098)
Финансиски активности			
Отплата на позајмици	15	(957,332)	(1,323,746)
Приливи од позајмици	15	814,986	1,456,892
Приливи од државни подршки	14	34,759	27,451
Распределба на дивиденди	13	-	(35,675)
Откупени сопствени акции	13	(1,282)	(800)
		(108,869)	124,122
Нето промени кај паричните средства и еквиваленти		4,925	(7,885)
Парични средства и еквиваленти на почетокот		9,338	17,223
Парични средства и еквиваленти на крајот	12	14,263	9,338

Белешки кон посебните финансиски извештаи

1. Општи информации

Прехрамбена индустрија Витаминка АД Прилеп (во понатамошниот текст Друштвото) е Акционерско друштво регистрирано во Република Северна Македонија. Седиштето на Друштвото е во Прилеп на ул.Леце Котески бр.23. Основна дејност на Друштвото опфаќа производство и продажба на стоки за широка потрошувачка од прехранбената индустрија.

Просечниот број на вработени во Друштвото за годината која завршува на 31 декември 2023 година изнесува 672 лица (2022: 639 лица).

Друштвото го претставува мнозинството на Групацијата Витаминка а.д., Прилеп и подружниците. Со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2023 и 2022, подружниците учествуваат со помалку од 5% во вкупните приходи и вкупната актива на Групацијата.

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото е Матично Друштво – основач и единствен сопственик на следниве правни субјекти:

- В-Роуте ДООЕЛ, Прилеп
- Ведрина 2 ДОО, Белград, и
- Витаминка ЕООД, Софија

Повеќе детали се објавени во Белешката 8 во продолжение на овие посебни финансиски извештаи.

Акциите на Друштвото се котирали на редовниот пазар на Македонска берза на хартии од вредност.

2. Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основа за подготовка

Овие посебни финансиски извештаи се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва (“Службен весник на РМ” бр. 28/2004... 239/2018) и Правилникот за водење сметководство (“Службен весник на РМ” бр. 159 од 29 декември 2009 година, бр. 164 од 2010 година и 107 од 2011 година). Според овој Правилник се пропишува водењето сметководство во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) вклучувајќи ги и Толкувањата на постојниот комитет за толкување (ПКТ) и Толкувања на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување утврдени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (КТМФИ) издадени на 1 јануари 2009 година.

Посебните финансиски извештаи се подготвени според концептот на историска вредност освен за финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства и обврски (вклучувајќи и деривативни инструменти), доколку постојат, кои се мерат по објективната вредност. Основите за мерење на секој поединечен вид на средство, обврска, приход и расход се детално опишани во продолжение на оваа Белешка.

**Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)**

Основа за подготовка (продолжува)

Подготовката на овие финансиски извештаи во согласност со МСФИ прифатени и објавени во Република Северна Македонија бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара Раководството на Друштвото да употребува свои проценки во процесот на примена на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и оценките се значајни за посебните финансиски извештаи, се обелоденети во Белешка 4: Значајни сметководствени проценки.

Овие финансиски извештаи претставуваат посебни финансиски извештаи на Матичното Друштво и не ги вклучуваат финансиските извештаи на неговите подружници. Вложувањето на Матичното Друштво во подружниците е евидентирано по нивната набавна вредност намалена за евентуалното обезвреднување.

Друштвото ја води сметководствената евиденција и подготвува финансиски извештаи во локалната валута – Македонски Денар (МКД или Денар) која претставува функционална и презентациона валута.

Посебните финансиски извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено. Онаму каде што е неопходно направени се прилагодувања во презентацијата на споредбените податоци со цел истата да одговара на презентацијата на тековните податоци.

2.2 Известување по сегменти

Деловен сегмент претставува група на средства и деловни активности за обезбедување на производи и услуги, кои се подложни на ризици различни од оние кај други деловни сегменти. Географскиот сегмент пак обезбедува производи и услуги во рамки на одредено економско опкружување подложно на ризици различни од оние кај другите географски сегменти.

2.3 Странски валути

Трансакциите деноминирани во странска валута се искажани во Македонски Денари со примена на официјалниот среден курс на денот на трансакцијата. Средствата и обврските деноминирани во странска валута се искажани во Македонски Денари (“Денари”) по средниот курс на Народна Банка на Република Северна Македонија на последниот ден од пресметковниот период. Сите добивки и загуби кои произлегуваат од курсните разлики прикажани се во Извештајот за сеопфатната добивка како приходи или расходи од финансирање во периодот на нивното настанување. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Извештајот за финансиската состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	31 декември 2023	31 декември 2022
1 УСД	55.6516 Денари	57.6535 Денари
1 ЕУР	61.4950 Денари	61.4932 Денари
1 ЦХФ	66.4093 Денари	62.4487 Денари
1 ГБП	70.7612 Денари	69.3350 Денари

2.4 Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се евидентираат по набавна односно претпоставена набавна вредност намалена за акумулираната депрецијација и резервирањето поради оштетување, доколку постои. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата.

Претпоставената набавна вредност претставува ревалоризирана набавна вредност на одредени ставки на недвижностите, постројките и опремата кои се ревалоризирани во периодите пред 2005 година, по пат на примена на коефициенти за индексирање утврдени од страна на Државниот Завод за Статистика.

**Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)**

Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Цената на чинење на средствата, изградени во сопствена режија, се состои од трошокот за материјал, директна работна сила и соодветни општи производни трошоци.

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога трошокот на ставката може разумно да се измери.

Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во Извештајот за сеопфатната добивка во текот на периодот во кој се јавуваат. Не се пресметува депрецијација на земјиштето и инвестициите во тек. Депрецијацијата на останатите ставки на недвижностите и опремата се пресметува пропорционално, со цел, да се распредели набавната или претпоставената набавна вредност до нивните резидуални вредности низ проценетиот век на употреба, како што следи:

Градежни објекти	20-40 години
Погонска опрема	10 години
Останата опрема и моторни возила	2-5 години

Резидуалните вредности на средствата и проценетиот век на употреба се прегледуваат и доколку е потребно се корегираат, на секој датум на известување. Кога евидентираните износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ.

Приходите или расходите поврзани со отуѓувања се одредуваат по пат на споредба на приливите со евидентираните износ. Разликите се вклучени во Извештајот за сеопфатната добивка во периодот кога настануваат.

2.5 Нематеријални средства

Нематеријални средства стекнати од страна на Друштвото, со дефиниран век на употреба, се мерат според набавна вредност намалена за акумулирана амортизација и загуби од оштетување.

Последователните набавки се капитализираат само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери.

Компјутерски софтвер

Трошоците поврзани со развојот или одржувањето на компјутерски софтверски програми се признаваат како трошоци во моментот на нивното настанување. Трошоците директно поврзани со препознатливи и уникатни софтверски производи, контролирани од страна на Друштвото и кои најверојатно ќе создадат економски користи што ќе ги надминат трошоците после една година, се признаваат како нематеријални средства. Трошоците за развој на компјутерски софтвер кои се признаваат како средства се амортизирани користејќи пропорционална метода во текот на период од пет години.

2.6 Оштетување на нефинансиските средства

Недвижностите, постројките и опремата, како и нематеријалните средства со дефиниран век на употреба се проверуваат за постоење на можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени на услови укажуваат дека евидентираните износ на средствата не може да се надомести. Секогаш кога евидентираните износ на средствата го надминува нивниот надоместлив износ, се признава загуба од оштетување. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата. Нето продажната цена е износ кој се добива од продажба на средство во трансакција помеѓу добро известени субјекти, додека употребната вредност е сегашната вредност на проценетите идни готовински приливи што се очекува да произлезат од континуираната употреба на средствата и од нивното отуѓување на крајот од употребниот век. Надоместливите износи се проценуваат за поединечни средства или, ако е тоа невозможно, за целата група на средства која генерира готовина.

2.7 Вложувања во подружници

Стекнувањето на подружниците е евидентирано според методот на набавна вредност, при што трошокот за стекнувањето претставува објективна вредност на дадените средства, издадените акции или превземените обврски на датумот на стекнувањето, вклучително и непосредните расходи направени за целите на стекнувањето. Вложувањето на Друштвото во подружниците е евидентирано по нивната набавна вредност намалена за евентуалното обезвреднување.

2.8 Финансиски средства

Друштвото ги класифицира своите финансиски средства во следните категории: финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, кредити и побарувања, финансиски средства кои се чуваат до доспевање и финансиски средства расположливи за продажба. Класификацијата зависи од целите за набавка на финансиските средства. Раководството ги класифицира финансиските средства во моментот на нивното првично признавање.

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби се финансиски средства наменети за тргување. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел да се продаде во краток рок. Средствата во оваа категорија се класифицираат како тековни средства. Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото нема класифицирано средства во оваа категорија.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Вложувања чувани до доспевање се не-деривативни финансиски инструменти со фиксни периоди на отплата и со фиксен период на доспевање кои Друштвото има намера и можност да ги чува до периодот на доспевање. Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото нема класифицирано средства во оваа категорија.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се вклучени во тековните средства, освен за оние кои доспеваат во период подолг од 12 месеци од датумот на Извештајот за финансиската состојба. Кредитите и побарувањата на Друштвото на датумот на Извештајот за финансиската состојба се состојат од побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања како и парични средства и еквиваленти.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се не-деривативи, кои се креирани во оваа категорија или пак не се класифицирани во било која од останатите категории. Тие се вклучени во нетековни средства освен ако раководството нема намера да го отуѓи вложувањето во рок од 12 месеци од датумот на известување.

Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Признавање и мерење на финансиските средства

Набавките и продажбите на финансиските средства се евидентираат на датумот на трансакцијата - датумот на кој што Друштвото има обврска да го купи или продаде средството. Финансиските средства кои се признаваат според објективна вредност преку добивки или загуби почетно се признаваат според нивната објективна вредност, при што трошоците на трансакциите се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка. Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Друштвото ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста. Финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби последователно се евидентирани по нивната објективна вредност. Кредитите и побарувањата се последователно евидентирани по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата.

Сите финансиски средства кои не се признаваат според објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат по нивната објективна вредност зголемена за трошоците на трансакциите.

Добивките или загубите од промената на објективната вредност на средствата по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во добивки / загуби во периодот кога настануваат. Приходите од дивиденди се признаваат во добивки / загуби како дел од останатите приходи во моментот кога Друштвото има воспоставено право на прилив од дивиденда.

Промените на објективната вредност на монетарните и не-монетарните вложувања класифицирани како расположливи за продажба се признаени во останатата сеопфатна добивка.

Кога хартиите од вредност класифицирани како расположливи за продажба се продаваат или се оштетени, акумулираната корекција на објективната вредност признаена во капиталот се вклучува во извештајот за сеопфатна добивка како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност во периодот на кој се однесуваат. Каматите од средствата расположливи за продажба, пресметани врз основа на ефективната каматна стапка се признаваат во добивки/загуби како финансиски приходи. Приходи од дивиденди од финансиските средства расположливи за продажба се признаваат во добивки / загуби како дел од останатите приходи во моментот кога Друштвото има воспоставено право на прилив од дивиденда.

Депризнавање на финансиските средства

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Друштвото ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста.

Оштетувањето на финансиските средства

а. Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

На секој датум на Извештајот за финансиска состојба, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за оштетување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. Финансиското средство или групата на финансиски средства, се оштетени, и загуба поради оштетување се евидентира само ако постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани кои се случиле по првичното признавање на средствата и дека настанот има влијание на очекуваните идни парични текови на финансиското средство или групата на финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Како докази за оштетување може да се земат индикациите дека должникот или групата должници имаат значајни финансиски тешкотии, доцнење при исплата на главница и камата, веројатност дека ќе влезат во стечај или друга реорганизација, и каде што постојат видливи индикации за намалување на идните парични текови како што се промените во економските услови кои кореспондираат со загубата.

**Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Финансиски средства (продолжува)**

За категоријата кредити и побарувања износот на загубата поради оштетување претставува разлика помеѓу евидентираните износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентираните износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековните добивки и загуби. Доколку кредитот или средството кое се чува до доспевање е со променлива каматна стапка, тековната ефективна каматна стапка утврдена според договорот претставува стапката на мерење на било која загуба од оштетување. На пример, Друштвото може да го измери оштетувањето на средството врз основа на објективната вредност на инструментот, користејќи пазарна цена.

Доколку во некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување може објективно да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба се намалува преку тековните добивки или загуби.

б. Финансиски средства расположливи за продажба

На секој датум на Извештајот за финансиската состојба, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за оштетување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. За должнички хартии од вредност, Друштвото ги користи критериумите наведени во подточка (а). Кај сопственички хартии од вредност расположливи за продажба, значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на хартиите од вредност под нивната набавна вредност претставува индикатор дека средството е оштетено.

Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност, намалена за загубата поради оштетување претходно признаена во Извештајот за финансиската состојба, се отстранува од сеопфатната добивка и се признава како добивка или загуба за периодот.

Доколку во некој последователен период објективната вредност на должничките инструменти евидентирани како финансиски средства расположливи за продажба се зголеми и зголемувањето може објективно да се поврзе со некој настан по датумот на евидентирањето на оштетувањето во добивките или загубите, загубата поради оштетување се намалува преку тековните добивки или загуби.

2.9 Пребивање на финансиски инструменти

Финансиските средства и обврски се пребиваат и нето вредноста се презентира во Извештајот за финансиска состојба, кога постои законско извршно право за пребивање на признаените вредности и постои можност да се порамнат на нето основа или пак истовремено да се реализираат средствата и подмират обврските.

2.10 Залихи

Залихите се вреднувани по пониската помеѓу набавната и нето реализационата вредност. Нето реализационата вредност претставува продажна вредност во секојдневниот тек на работата, намалена за трошоците за завршување, маркетинг и дистрибуција. Трошокот на материјалите и резервните делови се утврдува користејќи ја методата на пондерирани просек и вклучува трошоци направени за нивна набавка, достава до постоечката локација и состојба на употреба. Трошокот на производите и производството во тек вклучува и соодветен дел на општи трошоци врз основа на нормалниот оперативен капацитет.

2.11 Побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања

Побарувања од купувачите претставуваат износи од купувачи за продадени стоки или извршени стоки во нормалниот тек на работењето. Доколку наплатата на побарувањата се очекува за една или помалку од една година (или во временска рамка на еден оперативен циклус доколку е подолг), побарувањата се класифицирани како тековни средства. Доколку не го исполнуваат наведениот услов, истите се класифицираат како не-тековни побарувања.

Овие побарувања и позајмици иницијално се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка, нето од резервирањето поради оштетување. Резервирање поради оштетување се пресметува кога постои објективен доказ дека Друштвото нема да може да ги наплати сите побарувања и позајмици според нивните оригинални услови на плаќања. Значителни финансиски потешкотии на должникот, веројатноста за стечај или финансиско реорганизирање како и пролонгирање или неможност за плаќање претставуваат индикатори дека побарувањата од купувачи се оштетени. Значајните должници се тестираат за оштетување на индивидуална основа. Останатите побарувања со слични карактеристики на кредитен ризик се проценуваат групно.

Износот на резервирањето претставува разлика помеѓу евидентираните износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Средствата со краткорочно доспевање не се дисконтираат. Евидентираните износ на средството со признавање на поврзаните загуби со признавање на резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековните добивки/загуби. Во случај на ненаплатливост на побарувањето истото се отпишува наспроти неговото резервирање. Последователната наплата на претходно отпишаните износи се признава како тековна добивка.

2.12 Парични средства и еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти вклучуваат готовина во благајна, депозити по видување во банки и други краткорочни високоликвидни вложувања кои доспеваат во периоди не подолги од 3 месеци од датумот на стекнување.

2.13 Капитал, резерви и акумулирани добивки

(а) Акционерски капитал

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции.

(б) Трошоци поврзани со емисија на акции

Трошоците поврзани со емисија на нови акции, опции или стекнувањето на деловна активност се презентирани како намалување (нето од данокот), на приливите од емисијата.

(в) Сопствени акции

Кога Друштвото откупува свој акционерски капитал, платените надомести се одземаат од вкупниот акционерски капитал како сопствени акции се додека истите не се отуѓат. Кога таквите акции последователно се продаваат, примените надомести се вклучуваат во акционерскиот капитал.

(г) Резерви

Резервите, кои се состојат од ревалоризациони, задолжителни резерви и резерви од реинвестирана добивка се создадени во текот на периодите врз основа на добивки/загуби од ревалоризација на материјалните средства и финансиските средства расположливи за продажба, во случајот со ревалоризациони резерви како и по пат на распределба на акумулираните добивки врз основа на законска регулатива и одлуките на раководството и акционерите на Друштвото. Согласно со законската регулатива резервите може да се користат за покривање на загубите, за купување на сопствени акции и исплата на дивиденди.

(д) Акумулирани добивки

Акумулираните добивки ги вклучуваат задржаните добивки од тековниот и претходните периоди.

Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.14 Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со суштината на договорниот аранжман. Сите финансиски обврски на Друштвото на датумите на известување се класифицирани во категоријата останати финансиски обврски по амортизирана набавна вредност. Овие финансиски обврски се состојат од обврски спрема добавувачи и останати обврски и позајмици.

Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачи се обврски за плаќање за стоки или услуги кои се стекнати во нормалниот тек на работењето. Обврските се евидентираат како тековни доколку плаќањето на истите се изврши во рок една година или помалку од една година (или во временска рамка на еден оперативен циклус доколку е подолг). Доколку не го исполнуваат наведениот услов, истите се класифицираат како не-тековни обврски.

Обврските кон добавувачи се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

Позајмици

Позајмиците иницијално се евидентирани според нивната објективна вредност, намалена за трошоците на трансакција. Последователно, позајмиците се евидентираат според нивната амортизирана набавна вредност; разликите помеѓу примањата (намалени за трошоците на трансакцијата) и надоместливиот износ се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка за времетраењето на позајмиците, користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Надоместоците кои се плаќаат за воспоставување на кредитни линии се признаваат како трошок за трансакцијата на позајмицата доколку постои веројатност дека дел или целата линија ќе се повлече. Во овој случај, надоместокот се одложува до моментот на повлекувањето. Доколку не постои доказ дека ќе се повлече одреден дел или сите кредитни линии, надоместокот се капитализира како однапред извршени плаќања за ликвидност и се амортизира за периодот на аранжманот. Позајмиците се класифицирани како тековни обврски освен доколку Друштвото има безусловно право за подмирување на обврската за најмалку 12 месеци по датумот на Извештајот за финансиската состојба.

2.15 Трошоци за позајмување

Општите и посебните трошоци за позајмици директно поврзани со стекнување, изградба или производство на квалификувани средства, кои претставуваат средства за кои е потребен значителен период на време да се подготват за нивната наменска употреба или продажба, се додаваат на набавната вредност на тие средства, до моментот кога средствата се значително подготвени за нивната наменска употреба или продажба.

Приходите од вложувања стекнати од привремена инвестиција на специфични обврски по кредити каде се очекуваат трошоците за квалификувани средства се одземаат од трошоците за позајмување кои можат да се квалификуваат за капитализација.

Сите останати трошоци за позајмици се признаени во добивки или загубите во периодот во кој настанале.

2.16 Наем

Друштвото признава постоење на договор за наем врз основа на суштината на договорот во зависност од тоа дали исполнувањето на договорот зависи од употребата на специфичното средство или средства или договорот пренесува право за употреба на средството.

Друштвото како закупец

Финансиски наем е тековен закуп на средство кој на Друштвото суштински му ги пренесува ризиците и бенефитите поврзани за сопственоста на предметот на наем. Закупените средства се капитализираат во моментот на отпочнувањето на наемот по нивната објективна вредност или ако е пониска, тогаш по сегашната вредност на минималните наем плаќања. Плаќањата по основ на наем се распределени помеѓу финансиските давачки и намалувањето на наем обврските со цел да се постигне константна каматна стапка за останатиот износ на обврската. Финансиските давачки се наплаќаат директно од приходот. Капитализираните средства за наем се амортизираат според пократкиот од проценетиот работен век на средството или според наем периодот, ако не постои реална сигурност дека Друштвото ќе стекне сопственост над средството до крајот на наем периодот.

Исплатите на оперативен наем се признаваат како трошок на пропорционална основа во текот на наем периодот. Поврзаните трошоци како што се трошоци за одржување и осигурување се признаваат во периодот на нивното настанување.

Друштвото како закуподавач

Наемот каде Друштвото како закуподавач суштински ги задржува сите ризици и бенефити од сопственоста на средството се класифицира како оперативен наем. Иницијалните директни трошоци кои се јавуваат при договорите за оперативен наем во Извештајот за финансиската состојба се презентираат како одложени трошоци и се признаваат како добивки / загуби во текот на наем периодот на иста основа како приход од наемнини. Непредвидените наемнини се признаваат како приход во периодот во кои се јавиле. Однапред платените наемнини се признаваат како одложен приход.

2.17 Тековен и одложен данок на добивка

Трошокот за данок на добивка за известувачкиот период претставува збир на тековниот и одложениот данок на добивка.

Тековен данок на добивка

Основа за пресметка и плаќање на тековниот данок на добивка по стапка од 10% претставува добивката пред оданочување утврдена во Извештајот за сеопфатна добивка, коригирана за одредени помалку искажани приходи и непризнаени трошоци за даночни цели, даночниот кредит како и други даночни ослободувања. Правните субјекти можат да ги употребат даночните загуби утврдени во тековниот период било за надомест на платениот данок во рамки на одреден период за надомест или пак за намалување или елиминирање на даночната обврска за наредните периоди.

Одложен данок на добивка

Одложен данок на добивка се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот даночен трошок се користат тековните важечки даночни стапки.

Одложениот даночен трошок се задолжува или одобрува во Извештајот за сеопфатната добивка, освен доколку се однесува на ставки кои директно го задолжуваат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот.

Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка. Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото нема евидентирано одложени даночни обврски односно средства.

2.18 Надомести на вработените

Придонеси за пензиско осигурување

Друштвото има пензиски планови согласно домашната регулатива за социјално осигурување според која плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во првиот и вториот пензиски столб кои се одговорни за исплата на пензиите. Не постојат дополнителни обврски во врска со овие пензиски планови.

Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие. Друштвото признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како краткорочен бонус во пари или како удел во добивката и доколку Друштвото има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

Обврски при пензионирање на вработените

Друштвото, согласно соодветните домашни законски одредби, исплаќа на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ утврден согласно законската регулатива. Друштвото не пресмета и не евидентира резервирање за пресметан посебен минимален износ за пензионирање на вработените на датумот на Извештајот за финансиската состојба.

2.19 Данок на додадена вредност

Приходите, трошоците и средствата се признаваат намалени за износот на данокот на додадена вредност, освен:

- Кога данокот на додадена вредност од набавка на средства или услуги не е надоместив од даночната власт, во кој случај данокот на додадена вредност се признава како дел од трошоците за стекнување на средството или како дел од трошокот каде што е соодветно; и
- Побарувања и обврски кои се искажани со вклучен износ на данокот на додадена вредност.

Нето износот на данокот на додадена вредност кој се надоместува од, или се плаќа на даночните органи се вклучува како дел од побарувањата или обврските во Извештајот за финансиската состојба.

2.20 Државни подршки

Државните подршки се признаваат по нивната објективна вредност кога постои разумна сигурност дека тие ќе бидат примени и дека Друштвото ќе ги исполни условите поврзани со давањето на подршката.

Државните подршки кои претставуваат надомест на трошоци кои ги направило Друштвото се признаваат во добивките или загубите на систематска основа во периодот во кој трошоците се признаени. Државните подршки кои претставуваат надомест за набавната вредност на материјалните средства или пак Друштвото ги има добиено во вид на материјални средства иницијално во тековните добивки и загуби на пропорционална основа во текот на очекуваниот век на употреба на донираните средства.

2.21 Резервирања

Резервирање се признава кога Друштвото има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна процена на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на известување и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна процена. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската.

2.22 Признавање на приходите и расходите

Приходите се мерат според објективната вредност на примениот надомест, односно надоместот што треба да се прими за продадените производи и стоки односно обезбедените услуги, нето од данокот на додадена вредност и евентуално одобрените продажни попусти. Приходите се признаваат кога сумата од приходите може прецизно да се измерат и се очекува дека економските користи од извршената трансакција ќе има прилив во Друштвото, кога направените трошоци или идни трошоци може прецизно да се измерат и се исполнети критериумите за различните активности на Друштвото.

Приходи од продажба на производи

Приходот од продажба на производи се признава во моментот на испорака до корисникот, кога приходот може да се пресмета, кога е сигурно дека ќе има финансиски прилив и кога се исполнети специфични критериуми во однос на активностите на Друштвото. Приходите не се сметаат разумно мерливи се додека сите услови поврзани со продажбата не се исполнети.

Приходи од обезбедување на услуги

Приходот од обезбедување на услуги се евидентира според степенот на завршување кога истиот може со сигурност да биде измерен. Степенот на завршување се одредува врз основа на проверка на извршената работа.

Приходи од наемнини

Приходи од наемнини на средства под оперативен наем се признаваат во добивките и загубите на правопрпорционална основа во текот на наем периодот. Непредвидените наемнини, доколку ги има, се признаваат како интегрален дел од вкупните приходи од наемнини во текот на наем периодот.

Финансиски приходи и трошоци

Финансиските приходи се признаваат на временска основа која го одразува ефективниот принос на средствата.

Финансиските трошоци се состојат од трошоци за камата на обврските по позајмици и трошоци за камата на задоцнети плаќања. Трошоците за позајмици се признаваат во добивки или загуби со користење на методот на ефективна камата.

Приходи од дивиденди

Приходот од дивиденди се признава кога ќе се обезбеди правото за примање на исплата.

Расходи од деловното работење

Расходите од деловното работење се признаваат во моментот на искористувањето на услугите односно во периодот на нивното настанување.

Пребивање на приходите и расходите

Во текот на своето редовно работење, Друштвото учествува во други трансакции кои не генерираат приходи, туку се инцидентни во однос на главните активности кои генерираат приходи. Друштвото ги презентира резултатите од таквите трансакции преку пребивање на секој приход со соодветните расходи кои произлегуваат од истата трансакција, кога ова презентирање ја одразува суштината на трансакциите или настаните.

2.23 Распределба на дивиденди

Распределбата на дивиденди на акционерите на Друштвото е евидентирана како обврска во финансиските извештаи во периодот кога тие се одобрени од акционерите на Друштвото.

Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.24 Превземени и неизвесни обврски

Не се евидентирани неизвесни обврски во посебните финансиски извештаи. Тие се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, неизвесни средства не се евидентирани во посебните финансиски извештаи, но се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на неизвесна загуба се евидентира како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на денот на известување и кога може да се направи разумна процена на износот на загубата.

2.25 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти се оние каде едниот субјект го контролира другиот субјект или има значајно влијание во донесувањето на финансиските и деловните одлуки на другиот субјект. Трансакциите на Друштвото со поврзани субјекти се однесуваат на трансакциите во редовниот тек на работењето.

2.26 Настани по датумот на известување

Настаните по датумот на известување кои обезбедуваат дополнителни информации во врска со состојбата на Друштвото на денот на Извештајот за финансиската состојба (настани за кои може да се врши корегирање) се рефлектирани во финансиските извештаи. Оние настани по датумот на известување кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

3 Управување со финансиски ризици

3.1 Фактори на финансиски ризици

Деловните активности на Друштвото се изложени на различни ризици од финансиски карактер, вклучувајќи кредитен ризик и ризици поврзани со ефектите од промените во девизните курсеви и каматните стапки. Управувањето со ризици на Друштвото се фокусира на непредвидливоста на пазарите и се стреми кон минимализирање на потенцијалните негативни ефекти врз успешноста на деловното работење на Друштвото.

Управувањето со ризици на Друштвото го врши Управниот Одбор врз основа на претходно одобрени писмени политики и процедури кои го опфаќаат целокупното управување со ризици, како и специфичните подрачја, како што се ризикот од курсни разлики, ризикот од каматни стапки, кредитниот ризик, употребата на вложувањата и пласманите на вишокот ликвидни средства.

3.2 Кредитен ризик

Кредитен ризик е ризик од финансиска загуба на Друштвото доколку корисникот или договорната страна на финансискиот инструмент не успее да ги исполни своите договорни обврски. Кредитниот ризик настанува од побарувања од купувачи, депозити во банки и парични средства и парични еквиваленти.

Изложеноста на Друштвото на кредитен ризик е под влијание од страна на индивидуални карактеристики на секој клиент. Друштвото има воспоставени политики, за да се осигура дека продажбата на стоки и услуги е извршена на корисници со соодветна кредитна историја, односно Друштвото има воспоставени политики според кои кредитбилитетот на секој дилер и клиент со поголеми нарачки е анализиран пред потпишување на договорот, додека малопродажбата целосно е однапред планирана.

Кај Друштвото не постои материјално значајна концентрација на кредитен ризик поради големиот број на клиенти и нивните различни профили кои се во различни индустрии и географски региони.

Максималната изложеност на Друштвото на кредитен ризик е ограничена на евидентираната вредност на финансиските средства признаени на датумот на Извештајот за финансиската состојба, кои се прикажани во следната табела:

	2023 000 МКД	2022 000 МКД
Класи на фин. средства - евидентирана вредност		
Финансиски средства расположливи за продажба		
Хартии од вредност и удели во капиталот	108,877	85,299
Кредити и побарувања		
Финансиски побарувања	63,645	200
Побарувања од купувачи, нето	570,320	635,644
Парични средства и еквиваленти	14,263	9,338
	648,228	645,182
	757,105	730,481

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

3.3 Ризик од ликвидност

Претпазливо управување со ризик од ликвидност имплицира одржување на доволно готовина и ликвидни хартии од вредност, потоа расположливост на извори на средства преку соодветно обезбедување на кредити и можност за навремена наплата на износите на побарувања од купувачи во рамките на договорените услови. Како резултат на динамичниот карактер на дејноста на Друштвото, Раководството настојува да обезбеди флексибилни извори на средства преку расположливи кредитни линии.

Табелите во продолжение ја прикажуваат преостанатата договорена доспеаност на финансиските обврски на Друштвото. Табелите се подготвени врз основа на недисконтираните готовински текови на финансиските обврски.

	Тековни			Нетековни
	До 1 година	1 до 2 години	2 до 5 години	Подоцна од 5 години
	000 МКД	000 МКД	000 МКД	000 МКД
31 декември 2023				
Обврски кон добавувачи	505,695	-	-	-
Позајмици со камата	527,308	157,963	397,938	404,893
	1,033,003	157,963	397,938	404,893
31 декември 2022				
Обврски кон добавувачи	399,303	-	-	-
Позајмици со камата	542,623	169,692	402,202	515,931
	941,926	169,692	402,202	515,931

3.4 Пазарни ризици

Пазарен ризик е ризик од промени во пазарни цени, курсевите на странските валути и каматните стапки кои имаат влијае на приходите на Друштвото или на вредноста на финансиските инструменти. Целта на управување со пазарен ризик е управување и контрола на изложеноста на пазарен ризик во прифатливи рамки и оптимизирање на поврат на средствата.

Ризик од курсни разлики

Друштвото има деловни активности на меѓународните пазари, и е изложено на ризик од курсни разлики кој се јавува од изложеноста кон различни валути, посебно во однос на Еврото и Доларот. Друштвото не користи инструменти за обезбедување од ризик од курсни разлики. Раководството на Друштвото е одговорно за одржување на соодветна нето позиција за секоја валута поединечно, како и вкупно за сите валути.

Сметководствената вредност на монетарните средства и обврски на Друштвото деноминирани во странски валути е како што следи (000 МКД):

	2023	2022
	000 МКД	000 МКД
Средства		
ЕУР	372,832	411,063
УСД	606	-
	373,438	411,063
Обврски		
ЕУР	879,169	763,525
УСД	-	-
	879,169	763,525

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)

Анализа на сензитивноста на странски валути

	Нето износ		% на промена на курсот	Ефект врз финансискиот резултат	
	2023 000 МКД	2022 000 МКД		2023 000 МКД	2022 000 МКД
ЕУР	(506,337)	(352,462)	1%	(5,063)	(3,525)
УСД	606	-	5%	30	-

Анализата на сензитивноста ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странска валута на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот за 1% во однос на ЕУР и други валути и 5% во однос на УСД. Негативен износ погоре означува намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај ако Денарот ја зголеми својата вредност во однос на странските валути за 1% во однос на ЕУР и други валути и 5% во однос на УСД. При намалување на вредноста на Денарот во однос на странските валути за 1% во однос на ЕУР и други валути и 5% во однос на УСД, ефектот врз добивката или останатиот капитал е еднаков, но со обратен предзнак, како што е прикажано во табелата погоре (во илјади Денари).

Ризик од каматни стапки врз паричните текови и објективната вредност

Друштвото е изложено на ефектите на флукуациите на пазарните каматни стапки врз неговата финансиска состојба и паричните текови. Раководството на Друштвото е во најголема мерка одговорно за дневно следење на состојбата на ризикот од нето каматни стапки и одредува лимити за намалување на потенцијалот од каматна неусогласеност. Постои значителна концентрација на позајмици со камата од локални финансиски институции на денот на известување. Флукуациите во пазарните каматни стапки, според кои средствата се позајмени, може да имаат неповолен ефект врз успешноста во финансирањето на Друштвото. Во исто време, Друштвото нема значителни пласирања на своите средства во орочени депозити и високо ликвидни хартии од вредност, кои носат дополнителен приход од камата.

	2023 000 МКД	2022 000 МКД
Финансиски средства		
<i>Некаматносни</i>		
Финансиски средства расположливи за продажба	108,877	85,299
Финансиски побарувања	63,645	200
Побарувања од купувачи, нето	570,320	635,644
Парични средства и еквиваленти	14,263	9,338
	757,105	730,481
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни</i>		
Обврски кон добавувачи	505,695	399,303
<i>Со променлива каматна стапка</i>		
Позајмици со камата	1,488,102	1,630,448
	1,993,797	2,029,751

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)

Анализа на сензитивноста на каматни стапки (во 000 МКД)

	Нето износ	2%	2023
Со променлива каматна стапка	(1,488,102)	(29,762)	-2% 29,762
	Нето износ	2%	2022
Со променлива каматна стапка	(1,630,448)	(32,609)	-2% 32,609

Позитивниот, односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку каматните стапки би биле повисоки/пониски за 2%.

3.5 Ризик при управување со капитал

Целите на Друштвото при управување со капиталот се овозможување на Друштвото да продолжи со своите деловни активности според принципот на континуитет со цел да обезбеди приход за акционерите и бенефиции за други заинтересирани лица, како и да одржи оптимална структура на капиталот со цел намалување на трошокот на капиталот.

Со цел да се одржи или прилагоди структурата на капиталот, Друштвото може да изврши корекција на износот на дивиденди исплатени на акционерите, да врати капитал на акционерите, да издаде нови акции или да продаде средства за да го намали долгот.

Показател на задолженост

Структурата на изворите на финансирање на Друштвото се состои од обврски, кои ги вклучуваат позајмиците обелоденети во Белешка 16, парични средства и еквиваленти и главнина, која се состои од уплатен капитал, ревалоризациони резерви, законски резерви и акумулирана добивка.

Раководството ја анализира структурата на изворите на финансирање на годишна основа како однос на нето обврските по позајмици во однос со вкупниот капитал. Нето обврските по кредити се пресметани како вкупни обврски по позајмици намалени за износот на паричните средства и паричните еквиваленти.

Показателот на задолженоста на крајот на годината е прикажан како што следи:

	2023	2022
	000 МКД	000 МКД
Позајмици со камата	1,488,102	1,630,448
Парични средства и еквиваленти	(14,263)	(9,338)
Нето обврски	1,473,839	1,621,110
Капитал	1,118,533	1,032,167
	132%	157%

3.6 Процена на објективна вредност

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на раководството, зависно од видот на средството или обврската.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

3.6.1 Финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност

Во следната табела се прикажани финансиските средства измерени според објективната вредност во Извештајот за финансиската состојба во согласност со хиерархијата на објективната вредност. Оваа хиерархија ги групира финансиски средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

1. Ниво 1: котираны цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
2. Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
3. Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот

Финансиските средства кои се евидентирани по објективна вредност во Извештајот за финансиската состојба се групирани според нивото на хиерархија на објективната вредност како што следи (во илјади Денари):

31 декември 2023	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Средства				
Финансиски средства расположливи за продажба	108,194	-	683	108,877
31 декември 2022	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Средства				
Финансиски средства расположливи за продажба	84,616	-	683	85,299

Финансиските средства расположливи за продажба се состојат од учества во капиталот на домашни и странски правни субјекти.

3.6.2 Финансиски инструменти кои не се евидентирани по објективна вредност

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во Извештајот за финансиска состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	Евидентирана вредност		Објективна вредност	
	2023	2022	2023	2022
Средства				
Побарувања од купувачи, нето	570,320	635,644	570,320	635,644
Финансиски побарувања	63,645	200	63,645	200
Парични средства и еквиваленти	14,263	9,338	14,263	9,338
Вкупни средства	648,228	645,182	648,228	645,182
Обврски				
Обврски кон добавувачи	505,695	399,303	505,695	399,303
Позајмици со камата	1,488,102	1,630,448	1,488,102	1,630,448
Вкупни обврски	1,993,797	2,029,751	1,993,797	2,029,751

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за резервирање поради оштетување. Нивната објективна вредност соодветствува на евидентираната вредност, поради нивната краткорочна доспеаност.

Останати финансиски средства

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат парични средства и еквиваленти се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

Обврски спрема доверителите и обврски по кредити

Објективната вредност на обврските кон добавувачите и останатите обврски е приближна на евидентираната вредност. Објективната вредност на позајмените со варијабилна каматна стапка е приближна на евидентираната вредност поради прилагодувањата на каматните стапки и специфични финансиски обврски кон пазарните каматни стапки за слични инструменти.

4. Значајни сметководствени проценки

При примената на сметководствените политики на Друштвото, опишани во Белешка 2 кон овие финансиски извештаи, од Раководството на Друштвото се бара да врши проценки и прави претпоставки за евидентираните износи на средствата и обврските кои не се јасно воочливи од нивните извори на евидентирање. Проценките и придружните претпоставки се засновуваат на минати искуства и други фактори, за кои се смета дека се релевантни. При тоа, фактичките резултати може да отстапуваат од таквите проценки.

Проценките и главните претпоставки се проверуваат тековно. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој истите се ревидирани доколку таквото ревидирање влијае само за или во тој период, како и за идни периоди, доколку ревидирањата влијаат за тековниот и идните периоди.

Несигурност во проценките

Оштетување кај нефинансиски средства

Загуби од оштетување се признаваат во износ за кој евидентираната вредност на средството или единицата што генерира готовина го надминува надоместливиот износ. При утврдување на надоместливиот износ, Раководството ги проценува очекуваните цени, готовинските текови од секоја единица што генерира готовина и утврдува соодветна каматна стапка при пресметка на сегашната вредност на тие готовински текови.

Оштетување кај финансиски средства

Оштетување на побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања

Друштвото пресметува оштетување за побарувања од купувачи, дадени позајмици и останати побарувања врз основа на процена на загуби кои резултираат од неможноста купувачите да ги подмират своите обврски. При процена на соодветноста на загубата поради оштетување за побарувањата од купувачи, дадените позајмици и останатите побарувања, процената се темели врз доспевањето на салдото на сметката за побарувања и минатото искуство на отписи, кредитоспособноста на клиентите и промените во условите за плаќање за клиентите. Ова подразбира правење претпоставки за идните однесувања на клиентите, како и за идните приливи на парични средства. Доколку финансиските услови на клиентите се влошат, реалните отписи на тековно постоечките побарувања може да бидат повисоки од очекуваното, и може да го надминат нивото на загубите поради оштетување кои се досега признати.

Употребен век на средствата што се амортизираат

Раководството врши редовна проверка на употребниот век на средствата што се амортизираат на 31 декември 2023 година. Раководството проценува дека утврдениот употребен век на средствата ја претставува очекуваната употребливост (корисност) на средствата. Евидентираните вредности на овие средства се анализирани во Белешка 5 и 6.

Залихи

Залихи се евидентираат по пониската помеѓу набавната вредност (цена на чинење) и нето реализационата вредност. При процената на нето реализационата вредност ги зема предвид најобјективните докази / податоци кои се на располагање во периодот кога се правени проценките.

Објективна вредност на финансиски средства

Доколку пазарот на финансиски инструмент не е активен Раководството ја утврдува објективната вредност со користење техники за процена. Во примената на техниките за процена, Раководството прави максимално искористување на пазарните инпути, и користи проценки проценки и претпоставки кои се, колку што е можно, во согласност со податоците кои учесниците на пазарот ќе ги користат при определување на цената на инструментот. Во случај каде овие податоците не се видливи, Раководството ги проценува претпоставките на учесниците на пазарот при определување на цената на финансискиот инструмент. Овие проценки можат да се разликуваат од реалните цени кои можат да се постигнат во трансакција извршена под комерцијални услови на датумот на известување.

Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

5. Недвижности, постројки и опрема

	Земјиште и градежни објекти	Опрема и останати средства	Аванси и инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност				
На 01 јануари 2022	1,116,897	1,698,261	48,071	2,863,229
Набавки	4,696	-	227,802	232,498
Пренос од инвестиции во тек	50,047	109,494	(159,541)	-
Продажби	-	(6,038)	-	(6,038)
На 31 декември 2022 / 01 јануари 2023	1,171,640	1,801,717	116,332	3,089,689
Набавки	-	-	73,635	73,635
Пренос од инвестиции во тек	14,354	126,125	(140,479)	-
Продажби	-	(8,920)	-	(8,920)
На 31 декември 2023	1,185,994	1,918,922	49,488	3,154,404
Акумулирана депрецијација				
На 01 јануари 2022	356,441	1,115,808	-	1,472,249
Продажби	-	(4,617)	-	(4,617)
Депрецијација за годината	21,236	87,722	-	108,958
На 31 декември 2022 / 01 јануари 2023	377,677	1,198,913	-	1,576,590
Продажби	-	(8,770)	-	(8,770)
Депрецијација за годината	22,470	96,849	-	119,319
На 31 декември 2023	400,147	1,286,992	-	1,687,139
Нето евидентирана вредност				
На 31 декември 2022	793,963	602,804	116,332	1,513,099
На 31 декември 2023	785,847	631,930	49,488	1,467,265

Продажба на недвижности, постројки и опрема

Во текот на 2023 година Друштвото продаде опрема, со неамортизирана вредност од 150 илјади Денари (Белешка 21), за износ од 3,137 илјади Денари (Белешка 18) (2022: продажба на опрема, со неамортизирана вредност од 1,421 илјади Денари, за износ од 2,335 илјади Денари).

Инвестиции во тек

На 31 декември 2023 и 2022 година, авансите за, и инвестициите во тек се состојат од:

	2023	2022
Вложувања во градежни објекти	29,790	13,191
Вложувања во опрема	19,698	103,141
	49,488	116,332

Залог врз недвижности, постројки и опрема

Со состојба на 31 декември 2023 дел од недвижностите, постројките и опремата кој се состои од хали, магацини, деловен простор и опрема, чија проценета вредност е утврдена на износ од 40,200,000 Евра, односно 2,472,300 илјади Денари е ставен под залог за одобрените кредити од финансиските институции (види Белешка 15 и 25).

Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

6. Нематеријални средства

<i>Компјутерски софтвер</i>	Набавна вредност	Акумул. амортизација	Нето вредност
На 01 јануари 2022	9,307	6,545	2,762
Набавки	1,358	-	1,358
Амортизација за годината	-	1,287	(1,287)
На 31 декември 2022	10,665	7,832	2,833
На 01 јануари 2023	10,665	7,832	2,833
Набавки	7,497	-	7,497
Амортизација за годината	-	595	(595)
На 31 декември 2023	18,162	8,427	9,735

7. Финансиски инструменти по категории

Евидентираниите вредности на финансиските средства и обврски на Друштвото признаени на датумот на известувањето за објавените периоди можат исто така да бидат категоризирани на следниов начин:

	Кредити и побарувања	Расположливи за продажба	Вкупно
31 декември 2023			
Средства според Извештајот за финансиската состојба			
Хартии од вредност и удели во капиталот	-	108,877	108,877
Финансиски побарувања	63,645	-	63,645
Побарувања од купувачи, нето	570,320	-	570,320
Парични средства и еквиваленти	14,263	-	14,263
	648,228	108,877	757,105
		Ост.фин.обв.по аморт.наб.вр.	Вкупно
Обврски според Извештајот за финансиската состојба			
Позајмици		1,488,102	1,488,102
Обврски кон добавувачи		505,695	505,695
		1,993,797	1,993,797
		Кредити и побарувања	Вкупно
31 декември 2022			
Средства според Извештајот за финансиската состојба			
Хартии од вредност и удели во капиталот	-	85,299	85,299
Финансиски побарувања	200	-	200
Побарувања од купувачи, нето	635,644	-	635,644
Парични средства и еквиваленти	9,338	-	9,338
	645,182	85,299	730,481
		Ост.Фин.Обв.по аморт.наб.вр.	Вкупно
Обврски според Извештајот за финансиската состојба			
Позајмици		1,630,448	1,630,448
Обврски кон добавувачи		399,303	399,303
		2,029,751	2,029,751

Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

8. Вложувања во подружници

	% од учест.	Земја на основање	31 декември 2023	31 декември 2022
В-Роуте ДООЕЛ Прилеп	100%	Р.С. Македонија	81,416	81,416
Ведрина 2 ДОО Белград	100%	Србија	31,161	31,161
Витаминка ЕООД Софија	100%	Бугарија	3	3
			112,580	112,580

9. Долгорочни финансиски средства

9.1 Финансиски средства расположливи за продажба

	2023	2022
Вложувања во хартии од вредност во домашни правни субјекти		
- Котирани	108,194	84,616
- Некотирани	683	683
	108,877	85,299

Промените на сметката на овие вложувања во текот на 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
На 01 јануари	85,299	162,255
Вложувања во текот на годината	4,446	14,247
Продажби во текот на годината	-	(90,876)
Промени во обј.вред.преку останата сеопфатна добивка (Бел.13)	19,132	(327)
На 31 декември	108,877	85,299

Во текот на 2023 година, Друштвото оствари приход од дивиденди на вложувањата во износ од 3,503 илјади денари (2022: 8,994 илјади денари) (Бел.18).

Во текот на 2022 година, Друштвото оствари приход од продажба на вложувањата во хартии од вредност на котирани домашни друштва во износ од 90,876 илјади денари, при што оствари нето добивка во износ од 48,796 илјади денари (Бел.18).

9.2 Финансиски побарувања

Со состојба на 31 декември 2023, долгорочните финансиски побарувања во износ од 61,595 илјади денари (2022: -), еквивалентен на 1,000,000 евра) се состојат од дадени позајмица на поврзаната страна Витафуд Косово.

10. Залихи

	2023	2022
Суровини и материјали	250,316	199,698
Ситен инвентар и резервни делови	152,942	142,003
Готови производи	131,668	170,667
Недовршено производство и полупроизводи	270,173	216,770
Трговски стоки	6,808	7,916
	811,907	737,054

Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

11. Побарувања од купувачи и останати побарувања

	2023	2022
Побарувања од купувачи		
Домашни купувачи	232,844	253,026
Странски купувачи	363,544	406,631
	596,388	659,657
Намалено за: резервирања за оштетувања	(26,068)	(24,013)
	570,320	635,644
Останати тековни побарувања		
Побарувања за ДДВ	37,374	29,528
Аванси на добавувачи	16,867	20,547
Однапред платени трошоци	6,639	6,824
Побарувања од вработени	707	837
Дадени позајмици	2,050	200
Останати побарувања	4,947	1,211
	68,584	59,147
	638,904	694,791

Старосна структура и квалитет на портфолиото на побарувањата

Салдото на побарувањата од купувачите на датумот на известување може да се анализира според следниве категории на кредитен ризик:

	Недоспеани неоштетени	Доспеани неоштетени	Оштетени	Вкупно
31 декември 2023				
Набавна вредност	215,938	354,382	26,068	596,388
Исправка на вредност	-	-	(26,068)	(26,068)
Нето евидентирана вредност	215,938	354,382	-	570,320
31 декември 2022				
Набавна вредност	236,798	398,846	24,013	659,657
Исправка на вредност	-	-	(24,013)	(24,013)
Нето евидентирана вредност	236,798	398,846	-	635,644

Старосната структура на доспеаните, неоштетени побарувања на датумите на известување е како што следи:

	2023
Од 1 - 2 месеци	156,101
Од 2 - 3 месеци	67,079
Над 3 месеци	131,202
	354,382
	2022
Од 1 - 3 месеци	217,413
Од 3 - 6 месеци	105,259
Од 6 - 12 месеци	31,914
Над 1 година	44,260
	398,846

Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Побарувања од купувачи и останати побарувања (продолжува)

Резервирање поради оштетување

Промените на сметката на резервирањата од оштетувања на побарувања од купувачи во текот на 2023 и 2022 година е како што следи:

	2023	2022
На 01 јануари	24,013	21,689
Тековен расход од оштетување (Белешка 21)	2,206	2,549
Отпис на резервирани ненаплатливи побарувања	(151)	(225)
На 31 декември	26,068	24,013

12. Парични средства и еквиваленти

	2023	2022
Девизни сметки кај домашни банки	9,894	4,432
Денарски сметки кај домашни банки	4,331	4,870
Готовина во благајна	38	36
	14,263	9,338

13. Капитал

Акционерски капитал

На 31 декември 2023 и 2022 година регистрираниот акционерски капитал на Друштвото изнесува 248,771 илјади Денари. Истиот е поделен на 76,720 запишани и во целост платени обични акции со номинална вредност од 52.78 Евра по акција. Структурата на акционерскиот капитал на датумите на известување е како што следи:

	2023	2022
Симон Наумоски	29.48%	29.48%
Сашо Наумоски	7.03%	7.03%
Кирил Божиновски	6.04%	6.04%
Стеван Игнатовски	5.98%	5.98%
Марика Наумоска	5.21%	5.21%
Наташа Стојковска	5.12%	5.12%
Останати	41.14%	41.14%
	100.00%	100.00%

Промените во акционерскиот капитал во текот на 2023 и 2022 година се како што следи:

	<u>Број на акции</u>			<u>Износ (во 000 мкд)</u>		
	Во оптек	Сопствени	Вкупно	Во оптек	Сопствени	Вкупно
01 јануари 2022	74,434	2,286	76,720	241,355	7,416	248,771
Откуп на сопствени акции	(65)	65	-	(211)	211	-
31 декември 2022	74,369	2,351	76,720	241,144	7,627	248,771
01 јануари 2023	74,369	2,351	76,720	241,144	7,627	248,771
Откуп на сопствени акции	(115)	115	-	(373)	373	-
31 декември 2023	74,254	2,466	76,720	240,771	8,000	248,771

Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Капитал (продолжува)

Откуп на сопствени акции

Во текот на 2023 година Друштвото откупи 115 сопствени акции чија номинална вредност изнесува 373 илјади денари за износ од 1,282 ијади денари.

Дивиденди

Во текот на 2023 година Друштвото не распредели дел од акумулираните добивки за дивиденди на акционерите (2022: распределеа дивиденда во износ од 35,675 илјади денари).

Резерви

	Ревалор. резерви	Задолжителни резерви	Резерви за сопств.акции	Вкупно
01 јануари 2022	92,786	286,624	4,180	383,590
Распоред на акумулирани добивки	-	16,365	-	16,365
Ослободување на ревалор.вишоци во продадени ХВ (Бел.9)	(48,796)	-	-	(48,796)
Откуп на сопствени акции	-	-	(589)	(589)
Ефект од вред.на вложув. (Бел.9)	(327)	-	-	(327)
31 дек.2022 / 01 јануари 2023	43,663	302,989	3,591	350,243
Распоред на акумулирани добивки	-	29,892	-	29,892
Откуп на сопствени акции	-	-	(909)	(909)
Ефект од вред.на вложув. (Бел.9)	19,132	-	-	19,132
31 декември 2023	62,795	332,881	2,682	398,358

14. Разграничени приходи

	2023	2022
Разграничен приход од државни поддршки		
На 01 Јануари	47,913	37,503
Прилив на државна поддршка во текот на годината	34,759	27,451
Приход од ослободување на разгран.подршки	(22,460)	(17,041)
	60,212	47,913

На 22 октомври 2019 година, Друштвото склучи договор со Владата на Република Северна Македонија за доделување на финансиска поддршка за реализирање на инвестициски проект и нови вработувања во периодот 2018 – 2021 година. Повеќе детали се објавени во Белешката 25 во продолжение.

Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

15. Позајмици

	2023	2022
Долгорочни позајмици со камата и обврски по фин.наем		
Про Кредит Банка, Скопје	161,202	225,056
Комерцијална Банка, Скопје	923,739	977,294
НЛБ Банка, Скопје	24,793	42,852
Шпаркасе банка	53,064	57,293
Стопанска банка	20,690	24,556
Шпаркасе лизинг	103	469
Вкупно долгорочни позајмици	1,183,591	1,327,520
Намалено за: тековна доспеаност	(222,797)	(239,695)
Долгорочен дел	960,794	1,087,825
Краткорочни позајмици со камата и обврски по фин.наем		
Шпаркасе банка	135,959	136,074
НЛБ Банка	38,448	39,438
Комерцијална банка	37,204	36,281
Стопанска банка	92,829	90,800
Обврски по кредитни картички со варијабилна каматна стапка	71	335
Вкупно краткорочни позајмици	304,511	302,928
Тековна доспеаност на долгорочни позајмици со камата	222,797	239,695
Краткорочни позајмици и тековно доспев.на долгор.поз.	527,308	542,623
Се вкупно позајмици и финансиски наем	1,488,102	1,630,448

Прегледот на доспевањето на обврските по позајмици и финансиски наеми е презентирани во Белешката 3.3. Одобрените позајмици со камата се обезбедени со дел од недвижностите на Друштвото (види исто Белешки 5 и 25).

16. Обврски кон добавувачи и останати обврски

	2023	2022
Добавувачи		
Домашни добавувачи	365,208	290,074
Странски добавувачи	140,487	109,229
	505,695	399,303
Останати тековни обврски		
Плати, персонален данок и придонеси од плати	44,520	37,504
Останати обврски	5,077	9,321
	49,597	46,825
	555,292	446,128

17. Приходи од продажба

	2023	2022
Продажба на домашен пазар	1,972,742	2,410,688
Продажба на странски пазари	1,242,670	1,209,084
	3,215,412	3,619,772

Горните податоци се прикажани во нето износи, намалени за одобрените рабати на купувачите, во вкупен износ од 199,726 илјади денари (2022: 155,129 илјади денари).

Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

18. Останати деловни приходи

	2023	2022
Добивка од продажба на хартии од вредност (Бел.9)	-	48,796
Приходи од добиениgratis производи	17,730	13,012
Приходи од дивиденди (Бел.9)	3,503	8,994
Добиени рабати од добавувачи	6,477	7,492
Приходи од рекламен материјал	1,467	5,285
Вишоци на залихи по попис	491	4,510
Приходи од наплатени штети	2,976	3,968
Приходи од продажба на недвиж, постројки и опрема (Бел. 5)	3,137	2,335
Останати приходи	10,312	11,755
	46,093	106,147

19. Материјали, енергија и резервни делови

	2023	2022
Потрошени сировини и материјали	1,991,020	2,594,930
Енергија	120,698	138,599
Резервни делови	15,698	18,811
	2,127,416	2,752,340

20. Трошоци за користи на вработените

	2023	2022
Нето плати	291,643	246,013
Придонеси и даноци	148,176	126,749
Останати со закон утврдени надоместоци	38,578	31,412
	478,397	404,174

Останатите задолжителни надоместоци спрема вработените се однесуваат главно на надоместоците за регреси за годишен одмор, отпремнини при пензионирање, разни видови помош и сл.

21. Останати деловни трошоци

	2023	2022
Транспортни услуги	122,587	117,681
Промоција, пропаганда, реклами и репрезентација	98,999	106,354
Останати услуги од надворешни субјекти	103,892	104,961
Премии за осигурување	14,702	12,999
Трошоци за одржување	13,306	10,950
Донации	14,362	9,843
Трошоци за службени патувања	8,446	8,101
Банкарски трошоци на платниот промет	4,456	7,789
Трошоци за договор на дело	3,313	4,001
Загуби поради оштетување и отпис на побарувања (Бел.11)	2,206	2,549
Отпис на залиха, кусоци, кало, растур	3,391	2,358
Неотпишана вредност на продадени основни средства (Бел. 5)	150	1,421
Наемнини	999	1,137
Останати расходи	8,655	8,953
	399,464	399,097

Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

22. Финансиски приходи и расходи

	2023	2022
Приходи		
Приходи од камати	-	-
Позитивни курсни разлики	1,521	1,300
	1,521	1,300
Расходи		
Расходи по камати	(68,757)	(44,141)
Негативни курсни разлики	(957)	(2,494)
	(69,714)	(46,635)
Финансиски (расходи), нето	(68,193)	(45,335)

23. Данок на добивка

Усогласувањето на вкупниот данок на добивка според Извештајот за сеопфатната добивка за 2023 и 2022 е како што следи:

	2023	2022
Добивка пред оданочување	74,841	33,121
<i>Усогласување за:</i>		
Неодбитни трошоци за даночни цели	62,703	56,824
Даночен кредит за реинвестирана добивка	(29,892)	(16,364)
Дивиденда остварена со учество во капитал на друг дан.обврзник	(3,503)	(8,994)
Основа за оданочување	104,149	64,587
Тековен данок на добивка по стапка од 10%	10,415	6,459
Намалување на пресметан данок на добивка за дадена донација	(4,090)	(3,230)
Тековен данок на добивка	6,325	3,229
<i>Ефективна даночна стапка</i>	<i>8.45%</i>	<i>9.75%</i>

24. Заработувачка по акција

Заработувачката по акција (основна и разводнета) е пресметана по пат на делење на добивката која припаѓа на имателите на обични акции, со пондерираниот просечен број на обични акции во оптек во текот на годината.

	2023	2022
Добивка за имателите на обични акции	68,516	29,892
Пондериран просечен број на обични акции во оптек	74,321	74,391
Заработувачка по акција – основна и развод. (МКД по акција)	922	402

25. Неизвесни и превземени обврски

Превземени обврски

Договор за државна поддршка

Како што е претходно објавено во Белешката 15 погоре, на 22 октомври 2019 година, Друштвото склучи договор со Владата на Република Северна Македонија за доделување на финансиска поддршка за реализирање на инвестициски проект и нови вработувања во периодот 2018 – 2021 година. Според договорните одредби, Друштвото ќе добие државна помош во висина од 10% од инвестираните средства, кои треба да бидат најмалку во износ од 702,836,567 денари, најдоцна до 31 декември 2021, во максимален износ на државната помош од 1,000,000 Евра. Понатаму, Друштвото се стекнува со право на исплата на државна помош, доколку реализира нови 113 вработувања за време на инвестицискиот проект и за нив исплаќа плата во висина од над 50% од минималната плата. Максималниот годишен износ на финансиска поддршка за нови вработувања може да изнесува максимум 4,400 Евра за едно ново вработување, на годишно ниво.

Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Неизвесни и превземени обврски (продолжува)

Финансиски договорни обврски

1.Согласно склучениот договор за кредит со Комерцијална Банка АД, Скопје, Матичното Друштво е должно, во текот на целиот период на отплата на долгот, да ги одржи следните соодветни финансиски показатели:

- Показател на задолженост, кредити во однос на капиталот треба да биде во рамки на однос 2:1; остварениот показател за 2023 година е 1.33 : 1;
- Показател на покриеност на сервисирање на долг, повисок од 1; остварениот показател за 2023 година е 2.78;

2.Согласно склучениот договор за кредит со ПроКредит Банка АГ Германија, Матичното Друштво е должно, во текот на целиот период на отплата на долгот, да ги одржи следните соодветни финансиски показатели:

- Степен на задолжување мерен како Нето финансиско задолжување/ЕБИТДА да не надминува вредност 7; остварениот показател за 2023 година е 7.57;
- Процент на самофинансирачки капитал да не падне под 40%; остварениот показател за 2023 година е 34.68%;

3.Согласно склучениот договор за кредит со Шпаркасе Банка, Матичното Друштво е должно, во текот на целиот период на отплата на долгот, да ги одржи следните соодветни финансиски показатели:

- Износот на ЕБИТДА од финансиските извештаи да изнесува минимум 1,000,000 МКД; остварениот показател за 2023 година е 194,755 илјади денари;
- Степен на задолжување, мерен како вкупен долг/ЕБИТДА да се одржува на ниво од максимум 4 пати; остварениот показател за 2023 година е 10.82;
- Финансиски коефициент на капиталот од финансиските извештаи да изнесува минимум 45%; остварениот показател за 2023 година е 34.68%;
- Коефициент на покриеност на каматата да изнесува минимум 3 пати покриеност со ЕБИТДА; остварениот показател за 2023 година е 2.83;

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2023 и 2022 година, нема судски постапки покренати против Друштвото. На датумот на овие финансиски извештаи, не се евидентирани било какви резервирања од потенцијални загуби по основ на судски спорови. Раководството на Друштвото врши редовна анализа на можните ризици од идни загуби по овој основ.

Заложени средства

Во продолжение е прегледот на заложените средства дадени како обезбедување за позајмените средства со камата од финансиските институции, со состојба на 31 декември 2023 година (види исто Белешки 5.1 и 16).

Опис на недвижноста	Примател (назив на субјектот)	Износ	
		ЕУР	МКД
Фабрика 1			
1. Земјиште и Објект со погони и магацин за готов производ и суровини -КП 19479/1 - 10	ПРОКРЕДИТ БАНКА - ГЕРМАНИЈА	4,000,000	246,000,000
2. Земјиште и Управна зграда со стар погон за чоколада - 19479/2 -1			
3. Земјиште и управна зграда- КП 19479/1-1			
4. Земјиште и Објект млин со погони и канцеларии - КП 19479/1-3	ПРО-КРЕДИТ Банка	3,500,000	215,250,000
5. Земјиште и магацин за суровина КП 19479/1-11			
6. Земјиште и објекти (технички сектор, чоколада, чоколадирани производи, нова менза, плинска станица, компресорска станица и ладилник) КП 19479/1 и земјиште КП24160/3	Комерцијална Банка	13,300,000	817,950,000

Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Заложени средства (продолжува)			
Фабрика 2			
Опис на недвижноста	Примател (назив на субјектот)	ЕУР	Износ МКД
Фабрика 3 - Штип			
6. ХАЛА 2 Земјиште и Објект со погони и магацини- КП 6043/1	ПРОКРЕДИТ БАНКА - ГЕРМАНИЈА	4,000,000	246,000,000
7. Земјиште и Објекти со погони, магацини и управна зграда КП 128/1, КП 218/7, КП 218/8 и КП 218/9	Комерцијална Банка (ПРВ РЕД)	5,300,000	325,950,000
8. Земјиште и Објект Ресторан КП 128/4	Шпаркасе Банка (ПРВ РЕД)	1,000,000	61,500,000
	Про-кредит (ВТОР РЕД)	300,000	18,450,000
9. Земјиште- Градежно неизградено и магацин КП 197/5, КП 197/7, КП 200/10, КП 200/11, КП 205/2, КП 205/4, КП 205/5, КП 205/6, КП 205/7, КП 205/8, КП 205/9, КП 205/10, КП 205/11, КП 205/12, КП 205/13, КП 205/14, КП 205/17, КП 205/20	Комерцијална Банка (ПРВ РЕД)	5,300,000	325,950,000
Претставништво Дистрибутивен центар - Скопје			
10. Земјиште и Објект-Магацин КП 5340/30	ПРО-КРЕДИТ Банка	3,500,000	215,250,000
Вкупно:		40,200,000	2,472,300,000

Издадени гаранции

Во продолжение е прегледот на издадените гаранции од страна на Друштвото со состојба на 31 декември 2023 година:

Банка – издавач	Во корист на	Износ	
		ЕУР	МКД
КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА, АД. СКОПЈЕ	ЈР МАКЕДОНСКИ ЖЕЛЕЗНИЦИ	-	70,000
КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА, АД. СКОПЈЕ	ЕЛС ОПШТИНА ПРИЛЕП	-	24,975
КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА, АД. СКОПЈЕ	ЦАРИНСКА УПРАВА	-	272,000
КОМЕРЦИЈАЛНА БАНКА, АД. СКОПЈЕ	ЦАРИНСКА УПРАВА	-	5,000,000
АВАНКА D.D.	Pakirnica Tims DOO	12,000	739,200
UNICREDIT BANK D.D. Mostar BiH	Bare Commerce D.O.O., Citluk, BiH	90,000	5,535,000
RAIFFEISEN BANK D.D. BiH	Bare Commerce D.O.O., Citluk, BiH	50,000	3,075,000
RAIFFEISEN BANK SH.A./ALBANIA/TIRANA	Global Logistic SHPK, Tirana, Albania	20,000	1,232,000
DIREKTNA BANKA AD Kragujevac/Serbia/Kragujevac	DOO STAN TECH BEOGRAD, SERBIA	112,242	6,914,107
DIREKTNA BANKA AD Kragujevac/Serbia/Kragujevac	DOO STAN TECH BEOGRAD, SERBIA	112,242	6,914,107
DIREKTNA BANKA AD Kragujevac/Serbia/Kragujevac	DOO STAN TECH BEOGRAD, SERBIA	30,000	1,848,000
		426,484	31,624,389

Белешки кон посебните финансиски извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Неизвесни и превземени обврски (продолжува)

Даночни обврски

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Друштвото, подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во периодот од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да произлезат дополнителни даноци и трошоци. Врз основа на проценката на Раководството на денот на овие посебни финансиски извештаи не постојат услови за дополнителни потенцијални обврски по тој основ.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на денот на известување кои не се веќе признати во посебните финансиски извештаи.

26 Известување по сегменти

Деловните активности на Друштвото се однесуваат на еден оперативен сегмент - производство и продажба на прехранбени производи. Деловните активности на Друштвото се вршат на територијата на Република Северна Македонија и на странски пазари. Освен веќе објавените податоци во Белешката 18, Друштвото не обелоденува други информации поврзани со одделни оперативни сегменти.

27 Трансакции со поврзани субјекти

Подружници

Трансакциите со подружниците се извршени во согласност со тековните пазарни услови, цени и каматни стапки. Следната табела ги прикажува обемот и салдата од трансакциите со поврзаните субјекти со состојба на и за годините кои завршуваат на 31 декември 2023 и 2022 година.

	Побарувања	Обврски	Приходи	Расходи
2023				
В-Роуте ДООЕЛ Прилеп	54	64,236	57	136,198
Ведрина 2 ДОО Белград	19,689	19,953	5,720	93,999
Витаминка БГ	8,453	331	48,838	2,690
Витафуд Косово	62,040	1,999	693	1,999
Клучен раководен кадар	-	-	-	41,113
2022				
В-Роуте ДООЕЛ Прилеп	-	43,344	185	128,021
Ведрина 2 ДОО Белград	13,984	17,189	3,778	115,985
Витаминка БГ	4,943	296	46,088	3,303
Клучен раководен кадар	-	-	-	35,155

28 Настани по датумот на известување

По 31 декември 2023 година - датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие посебни финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на посебните финансиски извештаи.

Витаминка А.Д, Прилеп

Прилози

Прилог 1 - Годишна сметка со состојба на и за годината што
завршува на 31 декември 2023 година

Витаминка А.Д, Прилеп

Прилог 2 - Годишен извештај за работењето со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2023 година

Grant Thornton

© 2023 Grant Thornton DOO. All rights reserved.

'Grant Thornton' refers to the brand under which the Grant Thornton member firms provide assurance, tax and advisory services to their clients and/or refers to one or more member firms, as the context requires. Grant Thornton International Ltd (GTIL) and the member firms are not a worldwide partnership. GTIL and each member firm is a separate legal entity. Services are delivered by the member firms. GTIL does not provide services to clients. GTIL and its member firms are not agents of, and do not obligate, one another and are not liable for one another's acts or omissions.